Research Article

การพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์

THE DEVELOPMENT OF THE ABILITY TO CHANDA POETRY COMPOSING OF MATTHAYOMSUEKSA 6 WITH THE 5 STEPS LEARNING PROCESS WITH EXERCISES

ธัญธร เวทย์วีระพงศ์*
โรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี ประเทศไทย

Tanyatorn Wetweerapong*
Soidao Wittaya School, Chanthaburi, Thailand.

*E-mail: Tanyatorn.we@gmail.com

Received: 12-09-2023
Revised: 21-10-2023
Accepted: 26-10-2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบความสามารถด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/10 จำนวน 37 คน ได้มาโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ 2) แบบฝึกทักษะ เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าประสิทธิภาพ E_1 = 81.04 / E_2 = 90.74 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2. ความสามารถด้าน

การแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ต่อกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด
คำสำคัญ: การแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) develop chanda poetry composing exercises of matthayomsueksa 6 students according to criteria 80/80 2) compare Chanda poetry composing ability of matthayomsueksa 6 students before and after using the 5-step learning process (5 STEPs) with exercises 3) study students' opinions towards the 5-step learning process (5 STEPs) with exercises. The sample was 37 matthayomsueksa 6/10, selected by simple Purposive sampling. The instruments used for this experiment were 1) lesson plans, 2) chanda poetry composing exercises, 3) a test of chanda poetry composing ability, and 4) a questionnaire on the students' opinions towards the 5-step learning process (5 STEPs) with exercises. The data were analyzed mean, standard deviation, t-test Dependent Samples and content analysis.

The research results were as follows: 1. The effectiveness of the exercises was 81.04/90.74. This means that the exercises were at the acceptable level. 2. Chanda poetry composing ability of matthayomsueksa 6 students after using the 5-step learning process (5 STEPs) were significantly higher than before using the 5-step learning process (5 STEPs) at the .05 level. 3. The students' opinions towards the 5-step learning process (5 STEPs) with exercises were generally at the highest level.

Keywords: Chanda poetry composing, 5 Steps learning process, Exercises

บทนำ

ภาษาไทยเป็นภาษาที่งดงามแสดงให้เห็นถึงความสามารถทางภาษาของกวีและสะท้อนวัฒนธรรมของชาติ การเรียนภาษาไทยจึงต้องเรียนทั้งวรรณคดีและวรรณกรรม รวมถึงภูมิปัญญาทางภาษาที่ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวในอดีต และความงดงามของภาษาไทย (Ministry of Education, 2008) และภาษาไทยเป็นภาษาที่งดงามไพเราะทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในร้อยกรองประเภทต่าง ๆ ของไทย อันนับว่าเป็นมรดกของชาติซึ่งนอกจากจะสื่อความหมายที่ลึกซึ้งแล้วยังมีฉันทลักษณ์ที่จำเพาะ อันแสดงถึงสุนทรียะในบทประพันธ์ มีลักษณะเด่นแตกต่างกันไปในแต่ละประเภท มีรายละเอียดในเชิงศิลป์ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยจึงต้องศึกษาเกี่ยวกับการแต่งบทร้อยกรองเพื่อฝึกฝน เพราะการแต่งบทร้อยกรองนั้นเป็นการเขียนที่ต้องใช้ศิลปะการเลือกสรรถ้อยคำให้เกิดความไพเราะงดงาม

คำประพันธ์ประเภทฉันท์ เป็นรูปแบบคำประพันธ์ที่มีลักษณะโดดเด่นจากคำประพันธ์ประเภทอื่น โดยเฉพาะคำครุ - คำลหุ มีหลายชนิด แตกต่างไปตามลีลาท่วงทำนองของฉันท์แต่ละชนิดขึ้นอยู่กับกวีจะเลือกสรรไปแต่งให้สอดคล้องกับเนื้อหาแบบใด (Sukkasem,1981) ทั้งนี้ฉันท์ปรากฏในคำประพันธ์ของไทยหลายเรื่อง เช่น อนิรุทธคำฉันท์ สมุทรโฆษคำฉันท์ กฤษณาสอนน้อง คำฉันท์ สรรพสิทธิ์คำฉันท์ อิลราชคำฉันท์ เป็นต้น ส่วนในบทเรียนกระทรวงศึกษาธิการก็ได้กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนวรรณคดีที่เป็นคำฉันท์ ได้แก่ มงคลสูตรคำฉันท์ บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา สามัคคีเภทคำฉันท์ นอกจากจะให้อ่านวรรณคดีที่แต่งด้วยฉันท์แล้วยังกำหนดให้นักเรียนฝึกแต่งฉันท์อีกด้วย โดยกำหนดไว้ในสาระที่ 4 มาตรฐาน ท 4.1 ตัวชี้วัด ท 4.1 ม.4-6/4 แต่งบทร้อยกรอง ซึ่งนักเรียนจำเป็นต้องรู้ลักษณะคำประพันธ์ประเภทฉันท์เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ และต่อยอดในระดับอุดมศึกษาต่อไป

แม้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 จะกำหนดให้มีการเรียนการสอนการแต่งคำประพันธ์แต่ก็ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร เพราะการเขียนคำประพันธ์ร้อยกรองเป็นการเขียนที่ค่อนข้างซับซ้อนกว่าการเขียนในรูปแบบอื่น การสอนแต่งคำประพันธ์นี้จึงดูเป็นเรื่องยากสำหรับครู โดยข้อจำกัดที่เกิดจากครูมีหลายประการ เช่น ครูไม่ถนัดในการสอนแต่งคำประพันธ์จึงสอนเท่าที่สอนได้ ครูไม่เห็นความจำเป็นในการสอนแต่งคำประพันธ์จึงมักเน้นการสอนการอ่านบทร้อยกรองมากกว่าการสอนการเขียน ส่วนข้อจำกัดที่เกิดจากนักเรียน เช่น นักเรียนรู้สึกไม่ชอบและคิดเห็นว่าการแต่งคำประพันธ์ไม่ใช่เรื่องง่าย น่าเบื่อ ล้าสมัย ขาดความสุขในการแต่งคำประพันธ์ การแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ก็อาจพบปัญหาที่คล้ายกันเช่นนี้ แต่จะมีความแตกต่างเฉพาะตัวลงไปบ้าง คือ การหาคำครุและคำลหุให้เหมาะสมกับฉันทลักษณ์และความหมายที่ต้องการสื่อสาร ผู้วิจัยจึงได้หาวิธีและผลิตสื่อเพื่อแก้ปัญหาการสอนแต่งคำประพันธ์ คือการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การเรียนรู้ระบุคำถาม (learning to question) ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (learning to search) ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (learning to construct) ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อสื่อสาร (learning to communicate) และขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม (learning to service) ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีทักษะในการค้นคว้าแสวงหาความรู้ และมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็น และสามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิผล มีทักษะชีวิตร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีและปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริงและลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง ตลอดจนประยุกต์และต่อยอดองค์ความรู้นั้นได้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน จึงมีกระบวนการที่เหมาะสมสำหรับการสอนแต่งคำประพันธ์อย่างยิ่ง นอกจากจะสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปี พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้ครูต้องจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้ว ในผลการวิจัยของ Duangrawa (2017) ก็แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ทำให้การจัดการเรียนรู้นั้นประสบผลสำเร็จอย่างดีทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ Somwang et al. (2020) ที่กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนนี้ สามารถกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและเข้าใจในเนื้อหาของบทเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวเหมาะสมกับวัยของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่นักเรียนต้องแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย มีการวิเคราะห์สังเคราะห์ การอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อนำไปสู่การสรุปองค์ความรู้ แล้วสื่อสารนำเสนอให้ผู้อื่นได้ และนำความรู้หรือประสบการณ์ไปทำประโยชน์แก่สาธารณะได้ ซึ่งกิจกรรมมีความหลากหลายจึงทำให้นักเรียนที่เรียนโดยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน สามารถแต่งคำประพันธ์ได้ดี

การแต่งคำประพันธ์ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยเห็นว่า วิธีการที่จะให้นักเรียนได้ฝึกฝนเป็นประจำ คือ แบบฝึก ดังที่ Changkwanyuen (1996) ได้อธิบายว่า แบบฝึกหมายถึง หนังสือที่ให้แนวทางแก่ผู้เรียนในการฝึกฝนสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้วเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ที่ชัดเจนขึ้นหรือเกิดทักษะความชำนาญมากขึ้น จากผลการวิจัยหลายเรื่องปรากฏว่า แบบฝึกใช้พัฒนาความสามารถการแต่งคำประพันธ์ได้โดยมีตัวอย่างให้เห็นจากงานวิจัยของ Ngamman (2010); Youglun (2018); Manoonprucha (2014) ซึ่งได้ใช้แบบฝึกในการพัฒนาความสามารถด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 กลอนสุภาพ และโคลงสี่สุภาพ โดยผลการวิจัยพบว่าแบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ในระหว่างทดลองใช้แบบฝึกนักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียนสามารถทำแบบฝึกได้ถูกต้อง เสร็จตามเวลาที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการฝึกตามลักษณะเนื้อหาความรู้พื้นฐานที่เริ่มจากระดับง่ายไปสู่ระดับยากและมีมากเพียงพอสำหรับการฝึกแต่งคำประพันธ์ให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์โดยมุ่งหวังว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน มีวิธีการที่หลากหลายและแตกต่างกันและแบบฝึกซึ่งจะช่วยพัฒนาความสามารถของนักเรียนและปรับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการแต่งคำประพันธ์ไทย โดยเฉพาะคำประพันธ์ประเภทฉันท์ให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. พัฒนาแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เปรียบเทียบความสามารถด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์
3. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์

สมมติฐาน

การวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐาน คือความสามารถด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน หรือ 5 STEPs ของพิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข (Dechakup & Yindeesuk, 2015) เป็นแนวการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสืบเสาะหรือวิธีสอนแบบโครงงาน โดยสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีนโยบายให้โรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นโรงเรียนนำร่องทดลองสอนในกิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์ ในปีพุทธศักราช 2553 (Tripetch, 2015) ได้ปรับปรุง และพัฒนามาจากวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5E) สามารถสรุปขั้นตอนการดำเนินการ 5 ขั้นตอน ได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเรียนรู้ระบุคำถาม (learning to question) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนสังเกตสิ่งต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสงสัยแล้วฝึกให้ตั้งคำถาม เพื่อให้นักเรียนตั้งสมมติฐานของคำถามที่ต้องการหาคำตอบ ซึ่งเป็นแนวทางการออกแบบเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (learning to search) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนวางแผนเพื่อรวบรวมข้อมูล พิสูจน์สมมติฐานที่กำหนดแล้วรวบรวม/ทดลองเก็บข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ผล สื่อความหมายข้อมูลต่าง ๆ และสรุปผล

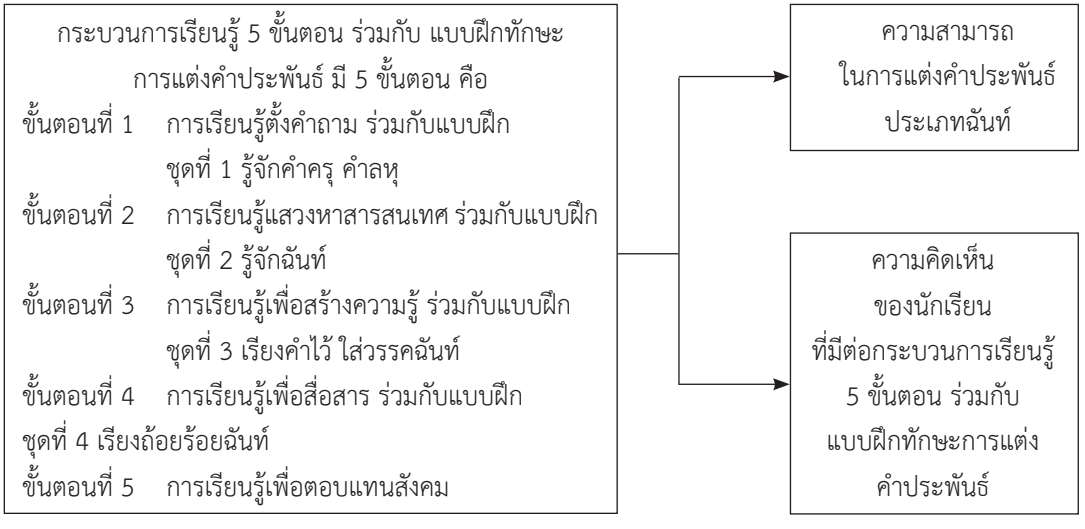
ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (learning to construct) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนสร้างคำอธิบายจากผลการทำโครงงานตามความสนใจ ซึ่งเป็นความรู้ใหม่ของนักเรียน

ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อสื่อสาร (learning to communicate) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานต่อหน้าชั้นเรียนและต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขเพื่อสรุปคำอธิบายหรือความรู้ใหม่ที่ค้นพบ

ขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม (learning to service) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนนำโครงงานที่ได้ไปเผยแพร่ภายในโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน โดยการจัดแผงโครงงาน และมีการสะท้อนความคิด

ผู้วิจัยได้เลือกใช้ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนตามกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ของพิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข ในการวิจัยในครั้งนี้ เนื่องจากเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้วิธีการสอนแบบโครงงาน หรือวิธีการสืบสอบ ซึ่งได้พัฒนามาจากวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5E) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มความสามารถ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ และยังช่วยพัฒนาครูให้มีคุณภาพอีกด้วย ซึ่งเหมาะสมกับการฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์

จากการศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยจึงคิดที่จะวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ที่เรียนในรายวิชาภาษาไทย 6 (ท 33102) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 10 ห้องเรียน รวม 310 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/10 โรงเรียนบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ที่เรียนในรายวิชาภาษาไทย 6 (ท 33102) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 37 คน ได้มาโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ แบบฝึกทักษะ

2.2 ตัวแปรตาม

2.2.1 ความสามารถด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์

2.2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ คือ การแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระและมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 4 มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ ตัวชี้วัด ท 4.1 ม.4-6/4 แต่งบทร้อยกรอง สาระการเรียนรู้แกนกลาง กาพย์ โคลง ร่าย และฉันท์ โดยผู้วิจัยใช้เนื้อหาของฉันท์เพียงประเภทเดียว

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ระยะเวลาทำการทดลอง ทั้งหมด 5 ชั่วโมง โดยใช้ระยะเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ซึ่งไม่รวมเวลาในการทดสอบก่อนและหลังเรียน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบก่อนทดลอง (Pre Experimental Designs) โดยแบบแผนการทดลองเป็นแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง (The One - Group Pretest - Posttest Design

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ จำนวน 1 แผน ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 วิเคราะห์หลักสูตร และสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้มีค่า IOC เท่ากับ 1 และนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

1.2 แบบฝึกทักษะ เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ จำนวน 4 ชุด ได้แก่

แบบฝึก ชุดที่ 1 รู้จักคำครุ คำลหุ

แบบฝึก ชุดที่ 2 รู้จักฉันท์

แบบฝึก ชุดที่ 3 เรียงคำไว้ ใส่วรรคฉันท์

แบบฝึก ชุดที่ 4 เรียงถ้อยร้อยฉันท์

ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 วิเคราะห์หลักสูตร และออกแบบรูปแบบของแบบฝึก นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผลการพิจารณาความเหมาะสมของแบบฝึกทักษะ เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ มีค่า IOC เท่ากับ 1 และนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ภายในแบบฝึกทักษะประกอบด้วยใบความรู้ จำนวน 1 เรื่อง กิจกรรมฝึกทักษะ จำนวนชุดละ 3 กิจกรรม โดยเป็นกิจกรรมที่เรียงลำดับจากง่ายไปหายากเพื่อวัดความก้าวหน้าเป็นระยะ และสอดคล้องความหลักการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ และแบบทดสอบท้ายแบบฝึกทักษะ จำนวนชุดละ 10 ข้อ

1.3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ ซึ่งจะประกอบด้วย แบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก เกี่ยวกับเรื่องฉันทลักษณ์และการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ จำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน และแบบทดสอบแบบอัตนัยเกี่ยวกับเรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ จำนวน 1 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 วิเคราะห์หลักสูตร จัดทำตารางวิเคราะห์เนื้อหาของแบบทดสอบ และสร้างแบบทดสอบ โดยข้อหนึ่งใช้ในการทดสอบนักเรียนก่อนเรียน และข้อหนึ่งใช้ทดสอบนักเรียนหลังเรียน พร้อมทั้งสร้างเกณฑ์การให้คะแนน Rubric โดยกำหนดให้คะแนนในประเด็น ได้แก่ 1) ด้านฉันทลักษณ์ 5 คะแนน 2) ด้านเนื้อหา 5 คะแนน 3) ด้านการใช้ถ้อยคำ 5 คะแนน 4) ด้านความคิดสร้างสรรค์ 5 คะแนน จากนั้นนำแบบทดสอบนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผลการพิจารณาความเหมาะสมของแบบฝึกทักษะ เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ มีค่า IOC เท่ากับ 1 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียน ที่เคยศึกษาเรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์มาแล้ว นำแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ที่ยอมรับได้อยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20-1.00 (Nillapun, 2010) จากนั้นนำแบบทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder - Richardson ได้ค่าเท่ากับ 0.81 นำแบบทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าเท่ากับ 0.80 พร้อมทั้งสร้างเกณฑ์การให้คะแนนรูบริค (Rubric) โดยกำหนดให้คะแนนในประเด็น ได้แก่ 1) ด้านฉันทลักษณ์ 5 คะแนน 2) ด้านเนื้อหา 5 คะแนน 3) ด้านการใช้ถ้อยคำ 5 คะแนน 4) ด้านความคิดสร้างสรรค์ 5 คะแนน แล้วกำหนดรายละเอียดการให้คะแนนในแต่ละประเด็น ซึ่งเกณฑ์การประเมินจะต้องอยู่ในระดับดีขึ้นไป คือได้คะแนนตั้งแต่ 14 คะแนนขึ้นไป จากนั้นนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงและแก้ไขแล้วไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง

1.4 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด จำนวน 13 ข้อ ประกอบด้วยความคิดเห็นของนักเรียน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ที่ได้รับ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการนำไปใช้ ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น จากตำราเอกสาร และสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective

Congruence: IOC) ปรับปรุงแก้ไขตามคำเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผลการพิจารณาความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็นได้ค่า IOC เท่ากับ 0.88

2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

2.1 ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยได้ทดสอบก่อนเรียน โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถเรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือกเกี่ยวกับเรื่องฉันทลักษณ์และการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ จำนวน 20 ข้อ และแบบทดสอบแบบอัตนัยเกี่ยวกับเรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ จำนวน 1 ข้อ ใช้เวลาในการทำข้อสอบ 50 นาที แล้วตรวจให้คะแนน

2.2 ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้สอนด้วยตนเองโดยการจัดเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน จำนวนแผนการเรียนรู้ 1 แผน ร่วมกับแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ 4 ชุด เริ่มทดลอง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 5 ชั่วโมง ไม่รวมการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2.3 หลังทดลองผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังเรียน โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถเรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือกเกี่ยวกับเรื่องฉันทลักษณ์และการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบ ชุดเดียวกับก่อนเรียนแต่สลับข้อและตัวเลือก และแบบทดสอบแบบอัตนัยเกี่ยวกับเรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ จำนวน 1 ข้อ ใช้เวลาในการทำข้อสอบ 50 นาที และนำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ไปสอบถามนักเรียน แล้วตรวจให้คะแนน นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้การวิเคราะห์ทางวิธีการทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ ด้วยการหาค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2)

3.2 เปรียบเทียบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test แบบ Dependent Sample)

3.3 คะแนนที่ได้จากแบบวัดความความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลข้อมูล สำหรับเกณฑ์การแปลผลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.59 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ 3 ข้อ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คะแนนระหว่างเรียน มีคะแนนเต็ม 120 คะแนน ผลสอบของนักเรียนมีค่าเฉลี่ย 97.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.92 มีประสิทธิภาพ (E_1) เท่ากับ 81.04 และคะแนนหลังเรียน มีคะแนนเต็ม 40 คะแนน ผลสอบของนักเรียนมีค่าเฉลี่ย 36.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.97 มีประสิทธิภาพ (E_2) เท่ากับ 90.74 แสดงว่าแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.04/90.74 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์

กลุ่มทดลอง	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	$\overline{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
กระบวนการ	37	120	97.24	4.92	81.04
ผลลัพธ์	37	40	36.30	1.97	90.74

วัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า คะแนนความสามารถการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 33.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.46 สูงกว่าก่อนเรียนซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 21.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 3.11 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลการทดสอบวัดความสามารถการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์

กลุ่มทดลอง	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	$\overline{X}$	S.D.	Df	t	p
ก่อนเรียน	37	40	21.59	3.11	36	32.84	1.96
หลังเรียน	37	40	33.43	2.46			

วัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.84, S.D. = 0.41) ผลการวิจัยเนื้อหาจากแบบสอบถามความคิดเห็นแบบปลายเปิดพบว่า นักเรียนคิดว่ากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ มีความสนุกสนาน ควรใช้กับการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหา

อื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะวรรณคดีและวรรณกรรม การจัดการเรียนรู้เป็นกลุ่มทำให้ได้ช่วยกันคิดหาคำตอบในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และการเรียนโดยมีแบบฝึกทำให้เข้าใจเนื้อหาง่ายขึ้น รวมไปถึงการแต่งฉันท์ไม่ยากอย่างที่คิด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (E_1= 81.04, E_2 = 90.74) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแบบฝึกมีกิจกรรมที่หลากหลาย ช่วยเร้าความสนใจของนักเรียน เมื่อนักเรียนทำแบบฝึกแต่ละชุดเสร็จก็จะทดสอบนักเรียนด้วยแบบทดสอบท้ายแบบฝึก ทำให้นักเรียนรู้สึกท้าทายแบบฝึกจึงมีความน่าสนใจ จากลักษณะดังกล่าวของแบบฝึก สอดคล้องกับ Sripriwan (1994); Petchrueng (1988); Plubteang (2008) ได้กล่าวถึงแนวทางในการสร้างแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึกแต่ละแบบควรใช้หลักจิตวิทยาและพัฒนาการของผู้เรียนตามลำดับขั้นการเรียนรู้เข้ามาช่วย เช่น มีการเสริมแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น และกระตือรือร้นที่อยากจะทำกิจกรรมนั้น ๆ และเมื่อจบการฝึกแต่ละครั้ง มีการเสริมแรงให้แก่ผู้เรียนทุกครั้ง เพื่อที่ผู้เรียนจะได้อยากทำกิจกรรมต่อ ๆ ไป เมื่อตนเองประสบผลสำเร็จ รวมทั้ง Jindapol (1982) and Mahakhan (1983) ที่อธิบายว่า แบบฝึกควรแยกเป็นเรื่อง ๆ แต่ละเรื่องไม่ควรยาวเกินไป แต่ควรมีกิจกรรมหลายรูปแบบ เพื่อเร้าความสนใจ และไม่เบื่อหน่ายในการทำแบบฝึก ควรเร้าความสนใจตั้งแต่กิจกรรมแรกจนถึงกิจกรรมสุดท้าย

แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์มีกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ฝึกฝนจากง่ายไปยากตามลำดับขั้น โดยเริ่มต้นจากพื้นฐานของคำประพันธ์ประเภทฉันท์ โดยเฉพาะคำครุ คำลหุ รู้จักฉันทลักษณ์ ฝึกเติมและเลือกใช้คำตามที่กำหนดและสามารถค้นหาคำมาเติมด้วยตนเองได้ในขณะเดียวกันนักเรียนก็ได้เรียนรู้คำศัพท์อย่างหลากหลายเพื่อใช้เป็นคลังศัพท์ในการใช้แต่งคำประพันธ์ไปพร้อมกัน ดังที่ Jindapol (1982) and Mahakhan (1983) กล่าวไว้ว่า แบบฝึกควรตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านต่าง ๆ ให้ครอบคลุม จึงควรจัดทำให้มีความยากง่ายเป็นลำดับมีทุกระดับ มีจำนวนเพียงพอต่อบุคคลที่ที่เก่งไปจนถึงอ่อน แบบฝึกควรมีความหมายต่อผู้เรียน และตรงตามจุดมุ่งหมายของการฝึก รวมทั้งควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องนั้น ๆ มากขึ้น รู้จักนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างถูกต้องมีหลักเกณฑ์ และเห็นความสำคัญว่าตนเคยได้ทาด้วยตนเอง ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ทำให้นักเรียนได้นำทักษะที่ได้ฝึกฝนผ่านแบบฝึกไปใช้ในการแต่งคำประพันธ์อย่างแท้จริง

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลการทดสอบความสามารถด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน มีกิจกรรมที่นักเรียนรู้สึกสนใจ เพราะสอดคล้องกับความถนัดของนักเรียนเอง ตามที่การจัดการเรียนรู้วิธีนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการเรียนรู้กระบวนการคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ดังที่ Sukkasem (2018) ได้เสนอแนะถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ว่าจุดเด่นของการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง การใช้กระบวนการทางปัญญาสร้างความรู้เอง เป็นสิ่งที่ครูไม่สามารถสร้างให้ได้ นักเรียนเท่านั้นต้องสร้างเอง ความรู้ใหม่จากการสร้างจะสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิม และถูกจัดเก็บไว้ในความจำระยะยาว (Long-term memory) สามารถทำให้จำได้ถาวร อีกทั้งยังสามารถพัฒนาทักษะการสื่อสาร และทักษะการประยุกต์ความรู้ ได้ผลงานไปตอบแทนสังคม เป็นการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับผู้เรียนสำหรับในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับ Laoriandee (2009) ที่ได้เสนอแนะว่าจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเชื่อมโยงระหว่างความคิดรวบยอดของผู้เรียนกับเนื้อหาสาระ รวมทั้งกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ได้ทดลองกับความคิดรวบยอดด้วยตัวเองและแลกเปลี่ยนผลการเรียนรู้ระหว่างเพื่อน และเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองอาจใช้แบบประเมินตนเองเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม ให้ชื่นชมกับผลงานตนเองอีกด้วย

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเหมาะสมกับเนื้อหาการแต่งคำประพันธ์ที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะให้ผู้เรียนการรู้จักเลือกสรรคำมาใช้ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ และตรงตามความหมาย จึงส่งผลให้คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้นี้จะสร้างแรงจูงใจและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดสร้างสรรค์ด้วยตนเองสอดคล้องกับ Yingnok (2021) ที่ได้แนะนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ว่าครูต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างเสมอภาค ต้องสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขจากการเรียนตามความสนใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้และทำความเข้าใจ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน จึงทำให้นักเรียนมีความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์สูงขึ้น

แบบฝึกซึ่งใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ร่วมกับกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การจัดกิจกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้ผลดี เนื่องมาจากแบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้กำหนดให้การทำกิจกรรมในชุดแบบฝึกแต่ละชุดสอดคล้องกันกับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน อันมีความเหมาะสมกับการพัฒนาสมองซีกซ้ายและซีกขวาของนักเรียนด้วย รวมทั้งแบบฝึกเป็นสื่อที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้จากง่ายไปยาก ทำให้เรียนรู้การแต่งคำประพันธ์ได้ง่ายขึ้นตลอดจนแบบฝึกช่วยเร้าความสนใจของนักเรียน ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพที่ดี โดยผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ngammaen (2010) ที่ว่าแบบฝึกที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 87.64/78.82 ในระหว่างทดลองใช้แบบฝึกนักเรียน มีความสนใจกระตือรือร้นในการเรียนสามารถทำแบบฝึกได้ถูกต้องเสร็จตามเวลาที่กำหนด และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียนคำประพันธ์กลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รวมทั้ง Pantaweesak (2018) ที่พบว่า แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าประสิทธิภาพ 80.87/80.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนร่วมกับ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ โดยในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุดเป็นส่วนใหญ่ โดยนักเรียนคิดเห็นว่าด้านการนำไปใช้เป็นลำดับที่ 1 อาจเนื่องมาจากนักเรียนได้รับประโยชน์และสามารถนำความรู้ซึ่งเรียนโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ ไปประยุกต์ใช้ในการแต่งฉันท์ชนิดอื่นได้ รู้สึกชอบการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ ส่วนความคิดเห็นด้านที่รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เพราะมีกิจกรรม

การเรียนรู้ที่น่าสนใจ ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ กิจกรรมเป็นไปตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องตามความถนัดของนักเรียนแต่ละคน นักเรียนมีเวลาในการทำกิจกรรมอย่างเหมาะสม มีการฝึกฝนทักษะอย่างเพียงพอ นักเรียนสนใจการแต่งอินทรวิเชียรฉันท์ 11 มากขึ้น กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนสามารถวิจารณ์การแต่งฉันท์ได้ เกิดความกระตือรือร้น ทั้งช่วยให้นักเรียนสามารถประเมินการแต่งฉันท์ได้และมีอิสระในการสร้างผลงานเพราะมีบรรยากาศที่ดี เหมาะแก่การเรียนรู้ และด้านความรู้ที่ได้รับ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์มากเพียงพอ และพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ได้ดีขึ้น ดังที่ Peanchop & Intrumpun (1980) กล่าวถึงหลักจิตวิทยาบางประการที่ครูภาษาไทยต้องเรียนรู้และนำไปใช้ เพื่อสร้างบรรยากาศและสภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นเพราะการเรียนรู้ที่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการมีประสบการณ์ตรง เรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing) มีการฝึกฝนตามกฎการเรียนรู้ (Law of Exercise) ของ Thorndike คือ การมีโอกาสได้กระทำซ้ำ ๆ ในพฤติกรรมหนึ่งจะทำให้พฤติกรรมนั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น การฝึกหัดที่มีการควบคุมที่ดีจะส่งเสริมผลต่อการเรียนรู้ โดยสอดคล้องกับผลจากงานวิจัยของ Wongsubun (2010) ที่พบว่าในภาพรวมนักเรียนกลุ่มทดลองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ซึ่งตอบสนองลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนควรเตรียมกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ให้พร้อมในทุกชั่วโมง นอกจากสื่อการเรียนรู้ เช่น แบบฝึก ใบกิจกรรม เป็นต้น ยังรวมไปถึงผลการทำกิจกรรมจากชั่วโมงก่อน เพื่อให้การทำกิจกรรมในชั่วโมงเกิดความลื่นไหลต่อเนื่อง นักเรียนเข้าใจและตามกิจกรรมทัน

1.2 ผู้สอนควรให้ความช่วยเหลือนักเรียนในการค้นหาคำศัพท์อันเป็นสำนวนภาษาเฉพาะของคำประพันธ์ประเภทฉันท์ซึ่งประกอบด้วยคำครุ และคำลหุ เพื่อให้นักเรียนเห็นแนวทางในการใช้ถ้อยคำ เพราะนักเรียนอาจไม่คุ้นเคยกับสำนวนภาษากวีที่แตกต่างไปจากสำนวนภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันและสำนวนภาษาของคำประพันธ์อื่นที่คุ้นเคยมากกว่าฉันท์ เช่น กลอน โคลง เป็นต้น

1.3 ผู้สอนควรเน้นย้ำให้นักเรียนจดจำและเลือกใช้คำให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของฉันท์เนื่องจากนักเรียนอาจพลั้งเผลอแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์แทนคำประพันธ์ประเภทฉันท์ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันและหาคำลงจังหวะได้ง่ายมากกว่าฉันท์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ชนิดอื่น ๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์

2.2 ควรมีการพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ หรือเทคนิคอื่น ร่วมกับ การแต่งคำประพันธ์ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การจัดการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward Design) การจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experimental Instruction) เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

Changkwanyuen, P. (1996). **Text Book Written and Production Techniques**. Bangkok: Chulalongkorn University.

Dechakup, P., & Yindeesuk, P. (2015). **Learning Management in 21st Century.** Bangkok: Chulalongkorn University Printing (In Thai).

Duangrawa, C. (2017). "**The Development of Learning Activity Using 5 Steps Learning Process on the Topic of Philosophy of Sufficiency Economy, Social studies, Religion and Culture Department, Grade 4**". Thesis. Rajabhat Maha Sarakham University.

Jindapol, C. (1982). **The Comparison of Noun Definition Understanding and Remember Duration Using Picture Storytelling and Riddles of Prathomsueksa 1 students.** Thesis. Srinakharinwirot University.

Loareandee, W. (2009). **Techniques and Strategies in Thinking Skills, Child Center Learning Management.** Nakhonprathom: Silapakorn University.

Mahakhan, P. (1983). **Principle of Thai Learning Management for Elementary Level. Bangkok**: The Printing House of the Teachers' Council.

Ministry of Education. (2008). **Learning Standards and Indicators of Learning Area of Thai Language, Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008)**. Bangkok: Agricultural Cooperative of Thai Printing.

Manoonprucha, P. (2014). **The Development of Klong Sie Suparp Composing Tasks for Matthayomsuksa Sour Students**. Master of Education Thesis Field of teaching: Thai language, Graduate School Silpakorn University.

Nillapun, M. (2010). **Educational Research**. 8th Edition. Nakhon Pathom: Silpakorn Printing.

Ngammaen, J. (2010). **The Development of Poetry and Kabyanee 11 Writing Package for the Frist Year Vocational Certificate Students**. Thesis. Silapakorn University.

Pantaweesak, S. (2018). **The Development of Chanda Poetry Composing Ability of Matthayomsueksa 5 Students using 4MAT Learning Management with Exercises**. Master of Education Thesis Thai language teaching field Graduate School Silpakorn University.

Petchreung, W. (1988). **The Comparison of Reading Ability of Grade 4 Students Using Local Dialect between using Learning Package and Learning Package of Suntornwattana School**. Thesis, Master of Education Degree Primary education field Graduate School Sri University Nakharinwirot.

Peanchop, S., & Intrumpun, S. (1980). **Thai Learning Management in Matthayom Suksa**. Bangkok. Thaiwattanapanitch.

Plubteang, S. (2008). **Suggestion for Creating Learning Package**. Retrieved from: http:// www.gotoknow.org/posts/203236. [2023, 25 Aug.]

Sripriwan, R. (1994). **Teaching Poetry and Verse in Elementary Level, Teaching Skills 1 (Thai Language)**. 4th Edition. Bangkok: Sukhothai Thammathirat Open University.

Srisayan, W., Inchai, S., & Suriyawong, B. (2020). The 5-Step Learning Management Approach for Crtical Reading Skills Development in Thai Language Course of Matthayomsuksa 3 Bandaitepkanjanaubhatham School, Mae Sai District, Chaing Rai Provine. **Ganesha Journal, 16**(1), 69-80.

Sukkasem,T. (2018). The effects of 5 Steps Learning Process (5 steps) and Analytical Questions in Evolution on Scientific Analytical Thinking and Achievement of Tenth Grade Students. **CMU Journal of Education, 3**(2), 24-36.

Sukkasem, A. (1981). **Basic Knowledge of Thai Poem**. Bangkok: Odeonstore.

Tripetch, S. (2015). **21st Century Skills and World – Class Standard School in Satrisisuriyothai School.** [Online]. Available: https:/sites.googlec.com.

Wongsubun, N. (2010). **The Comparison of Klong Sie Suparp Poetry Composing Learning Achievement of Matthayomsuksa 2 Using 4MAT Learning Management and the Conventional Method**. Thesis. Silapakorn University.

Yonglan, P. (2014). **The Resultsof UsingSkill Practice on Klon-Supap Writingin Thai subject, Pratomsuksa 6, Wat Potaram School, Namom District, Songkhla Province**. Thesis, Master of Education Degree Subject: Curriculum and Teaching Graduate School Hat Yai University.

Yingnok, P. (2021). **The Study of Learning Achievement and Analytical Thinking by Using the 5 Steps Learning Process with the Cooperative Learning Method STAD Technique on Geological Resources of 10th Grade Students**. Master of Education Degree Thesis Department of Science Teaching, Burapha University.